

MARTTI MIETTUSEN RAHASTO

Elämä isänmaalle

Rahasto perustuu lahjoituksiin Lapin rahaston Rhoitokunnan ensimmäisen puheenjohtajan, valtio-neuvos ja Lapin maaherra Martti Miettusen (17.4.1907–19.1.2002) täyttäessä 60 vuotta. Se tukee yleisesti Lapin maakunnan henkistä ja taloudellista kulttuuria.

Martti Juhani Miettunen syntyi Simon kunnassa pienviljelijä Johan Alfred Miettusen ja Maria Eveliina Maroistenmäen suurperheeseen. Pienviljelijätausta vaikutti uravalintaan, kun Miettunen lähti hakemaan korkeampaa koulutusta: hän valmistui agrologiksi Mustialan maatalousopistosta 1932. Ennen poliittista uraansa Martti Miettunen toimi muun muassa maatalousneuvojana Karjalassa ja maanviljelysseuran yleisneuvojana kotiseudullaan Peräpohjolassa. Poliittiseen toimintaan hän tutustui ollessaan Maalaisliiton neuvoja ja piirisihteeri Lapin läänissä 1938–1940. Sodan aikana hän oli jonkin aikaa myös pienviljelijä.

Miettunen valittiin eduskuntaan ensimmäisissä sodanjälkeisissä vaaleissa 1945 Maalaisliiton listoilta. Puolueen puoluesihteeriksi hän oli 1946–1950, ja 1950-luvun alussa alkoi hänen pitkä ministerikautensa.

Poliittisesti kuohuvalla 1950-luvulla hallitukset vaihtuivat tiuhaan, ja Miettunen oli 1950–1962 ministerinä kahdessa-toista hallituksessa. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministerinä hän oli kolmesti ja maatalousministerinä kuudesti: ensimmäisen hallituksensa pääministerinä Mieltunen oli 1961–1962. Mieltusesta tuli presidentti Urho Kekkosen luottomies ja vankka Kekkos-Paasikiven linjan kannattaja. Kekkonen pyysikin Mieltusta vielä "hätätilahallituksen" pääministeriksi 1975 tämän jäätyä jo eläkkeelle.

Valtakunnanpolitiikka jäi syrjään joksikin aikaa, kun Mieltunen valittiin Lapin läänin maaherraksi, missä virassa hän toimi 1958–1973. Mauno Koiviston hallituksessa

Kuva: SKR.

maatalousministerinä toimiessaan hän joutui tekemään uransa kiipeimmät päätökset Suomen maatalouden ollessa valtavassa murrosvaiheessa. Myöhemmin 1970-luvulla hän oli vielä kahdesti pääministerinä 1975–1977. Poliitikasta vetäytyttyään hän sai valtioneuvoksen arvonimen.

Urho Kekkonen kuvaili Mieltusta velvollisuudentuntoiseksi ja uutteraksi mieheksi, mistä hänen elämänsä on paras osoitus: ministerintehtävien lisäksi hänellä oli yli viisikymmentä luottamustointia. Valtiollisia luottamustehtäviä olivat muun muassa presidentin valitsijamiehen toimi 1950 ja 1956 sekä kehitysalueiden ja saamelaisasiain neuvottelukuntien puheenjohtajuus. Martti Mieltunen oli naimisissa kahdesti: Hilda Kaarina Kantolan kanssa 1934–1961 ja Alli Henriikka Salovaaran kanssa vuodesta 1962. Sotilasarvoltaan hän oli ylivääpeli ja puolusti sodan aikana Suomea pohjoisella rintamalohkolla.

Osuuskunta Sigillum/Markus Kivistö

Lapin rahasto perustettiin vuonna 1954, jolloin se kuului Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan rahastojen kanssa yhteiseen Pohjois-Suomen rahastoon. Vuonna 1968 Lapin rahastosta tuli oma rahastonsa. Se on yksi Suomen Kulttuurirahaston seitsemästätoista maakuntarahastosta ja tukee oman maakunnan alueella tehtävää kulttuuriryötä ja tieteellistä tutkimusta jakamalla apurahoja ja palkintoja kerran vuodessa. Lisätietoa www.skr.fi/la.